

Informace z kontrolní akce 06/11 – Majetek státu a prostředky státního rozpočtu z kapitoly Ministerstvo kultury

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2006 pod číslem 06/11. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Zdeňka Profeldová.

Cílem kontroly bylo prověřit u příspěvkových organizací v působnosti Ministerstva kultury hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2004 až 2005, v případě věcných souvislostí i léta související.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo kultury, Česká filharmonie, Divadelní ústav a Laterna magika.

I. Úvod

Ministerstvo kultury (dále jen „MK“) je ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, *„ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, ... dále pro provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury“*.

MK jako ústřední orgán státní správy zřídilo k plnění úkolů v oboru své působnosti příspěvkové organizace. Z rozpočtové kapitoly Ministerstvo kultury jsou těmto příspěvkovým organizacím poskytovány příspěvky na provoz, účelové neinvestiční a investiční dotace. Kontrolou byly prověřovány státní příspěvkové organizace v působnosti MK, a to Česká filharmonie (dále jen „ČF“), Divadelní ústav (dále jen „DÚ“) a Laterna magika (dále jen „LM“).

Posláním ČF je provozování koncertní a výstavní činnosti spočívající v nastudování a veřejném předvádění děl z oblasti hudebního a hudebně-dramatického umění výkonnými umělci, a to formou pořádání či spolupřádání koncertů a jiných kulturních produkcí nebo pohostinskými vystoupeními pro jiné pořadatele v tuzemsku a v zahraničí a v pořádání či spolupřádání výstav v tuzemsku a v zahraničí. ČF může vedle hlavní činnosti vykonávat v souladu s příslušnými právními předpisy jinou činnost, a to v rozsahu využití své volné kapacity. Jiná činnost slouží k lepšímu využití majetku, se kterým organizace hospodáří, a musí být sledována odděleně od hlavní činnosti. Předmětem jiné činnosti ČF je hostinská činnost a provádění oprav hudebních nástrojů. V čele ČF je generální ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr kultury. Generální ředitel ČF je jejím statutárním orgánem.

DÚ je vědeckou a informační institucí, jejímž posláním je mj. poskytovat české a zahraniční veřejnosti komplexní informační služby z oblasti divadla, hudby, opery, tance a performing arts, věnovat se vědeckému výzkumu historie českého divadla, vydávat odbornou divadelní literaturu a provozovat agenturní činnost v oblasti umělecké činnosti v tuzemsku i zahraničí. DÚ nevykonává vedle hlavní činnosti jinou činnost ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). V čele DÚ je ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr kultury. Ředitel DÚ je jeho statutárním orgánem.

LM je příspěvková organizace zřízená MK k provozování divadelní činnosti spočívající v nastudování a veřejném scénickém předvádění divadelních děl převážně ve spojení s audiovizuálními prostředky na principu „laterny magiky“, a to formou pořádání či spolupořádání divadelních představení nebo jiných kulturních produkcí nebo pohostinskými představeními pro jiné pořadatele v tuzemsku či zahraničí. LM může vedle hlavní činnosti vykonávat v souladu s příslušnými právními předpisy i jinou činnost, a to v rozsahu využití své volné kapacity. Předmětem jiné činnosti LM je zabezpečování kompletní scénografické realizace a provádění výroby a prodeje výrobků všech profesí divadelní výroby a scénografie v tuzemsku i v zahraničí pro jiné subjekty. V čele LM je ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr kultury. Ředitel LM je jejím statutárním orgánem.

Hospodaření s majetkem státu

Kontrolou bylo prověřeno hospodaření s majetkem státu, s nímž byly příslušné hospodařit ČF, DÚ a LM. Hodnota kontrolovaného majetku státu činila k 31. 12. 2004 celkem 963 906,09 tis. Kč. K 31. 12. 2005 se jednalo o hodnotu majetku státu v celkové výši 959 645,79 tis. Kč.

Přehled o majetku státu, ke kterému příslušelo hospodaření kontrolovaným příspěvkovým organizacím v letech 2004 a 2005, je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – **Kontrolovaný majetek**

(v tis. Kč)

	Česká filharmonie		Divadelní ústav		Laterna magika	
	k 31. 12. 2004	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2004	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2004	k 31. 12. 2005
Stálá aktiva	750 514,19	751 119,49	26 467,86	25 889,83	2 597,58	3 853,93
<i>Dlouhodobý nehmotný majetek</i>	7 271,28	8 663,63	892,57	1 010,68	552,70	581,99
<i>Oprávký k dlouhodobému nehmotnému majetku</i>	-1 127,50	-1 726,80	-686,65	-838,84	-552,70	-581,99
<i>Dlouhodobý hmotný majetek</i>	877 183,42	884 800,92	44 989,17	45 896,96	90 316,21	92 787,40
<i>Oprávký k dlouhodobému hmotnému majetku</i>	-132 813,01	-140 618,26	-18 727,23	-20 178,97	-87 718,63	-88 933,47
Oběžná aktiva	123 112,33	109 671,31	38 560,04	42 809,26	22 654,09	26 301,97
<i>Zásoby</i>	975,14	1 036,85	5 405,62	5 488,96	3 202,33	3 318,43
<i>Pohledávky</i>	11 248,51	12 165,25	31 430,30	36 210,39	9 307,49	9 433,34
<i>Finanční majetek</i>	109 727,68	95 077,49	1 273,34	587,15	9 990,46	12 968,48
<i>Přechodné účty aktivní</i>	1 161,00	1 391,72	450,79	522,76	153,81	581,72
AKTIVA CELKEM	873 626,52	860 790,80	65 027,80	68 699,09	25 251,67	30 155,90

Zdroj: Výkazy „Rozvaha“ ČF, DÚ a LM k 31. 12. 2004 a k 31. 12. 2005.

Kontrolované příspěvkové organizace dosáhly v roce 2004 výnosů v celkové výši 302 283,86 tis. Kč, jejich náklady v uvedeném roce představovaly celkem 296 118,99 tis. Kč. Dosažené hospodářské výsledky ČF a DÚ v roce 2004 činily 6 086,4 tis. Kč. LM v roce 2004 dosáhla ztráty ve výši 2 835,05 tis. Kč.

V roce 2005 dosahovaly celkové výnosy kontrolovaných příspěvkových organizací 280 316,24 tis. Kč. Náklady těchto příspěvkových organizací v roce 2005 činily 274 094,60 tis. Kč. Jejich hospodářské výsledky za rok 2005 představovaly 4 425,76 tis. Kč.

V případech ČF a LM, vzhledem k jejich jiné činnosti, jsou hospodářské výsledky uvedeny po zdanění.

Přehled o hospodaření ČF, DÚ a LM v letech 2004 až 2005 je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – Hospodaření ČF, DÚ a LM v letech 2004 a 2005

(v tis. Kč)

	Česká filharmonie		Divadelní ústav		Laterna magika	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Výnosy	175 844,00	166 261,00	65 481,29	52 653,30	60 958,57	61 401,94
z toho: příspěvek a dotace MK	76 766,00	74 002,42	52 611,00	31 393,50	5 495,00	16 242,36
Náklady	167 394,00	164 592,00	65 157,89	52 004,22	63 567,10	57 498,38
Hospodářský výsledek^{*)}	5 763,00	0,00	323,40	649,08	-2 835,05	3 776,68

Zdroj: „Výkazy zisku a ztráty“ ČF, DÚ a LM sestavené za rok 2004 a za rok 2005.

Pozn.: ^{*)} U ČF a LM se jedná o hospodářské výsledky po zdanění.

Příspěvky a dotace MK a jejich vypořádání

V kontrolovaném období let 2004 a 2005 poskytlo MK ze své kapitoly kontrolovaným příspěvkovým organizacím finanční prostředky v souhrnné výši 256 510,28 tis. Kč, z toho celkem 209 696 tis. Kč jako příspěvek na provoz těchto organizací a celkem 46 814,28 tis. Kč formou dotací účelově určených na konkrétní projekty a akce.

Přehled poskytnutých finančních prostředků z kapitoly MK na příspěvek na provoz kontrolovaných příspěvkových organizací spolu s finančními prostředky neinvestičních i investičních dotací poskytnutých v letech 2004 a 2005 nabízí tabulka č. 3.

Tabulka č. 3 – Finanční prostředky poskytnuté

z rozpočtové kapitoly Ministerstvo kultury

(v tis. Kč)

	2004			2005		
	ČF	DÚ	LM	ČF	DÚ	LM
Příspěvek na provoz	67 866,00	32 693,00	5 495,00	70 466,00	19 328,00	13 848,00
Dotace	8 900,00	19 918,00		3 536,42	12 065,50	2 394,36
– program „Výzkum a vývoj“		618,00			727,00	
– program „Kulturní aktivity“	8 000,00	11 665,00		675,00	10 268,00	327,00
– program „Culture 2000“		1 035,00			1 070,50	
– program reprodukce majetku	900,00	6 600,00		2 861,42		2 067,36
CELKEM	76 766,00	52 611,00	5 495,00	74 002,42	31 393,50	16 242,36

Zdroj: Finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem.

Poznámka: Všechny právní předpisy uváděné v tomto dokumentu jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

A. Ministerstvo kultury

MK poskytuje v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb. finanční prostředky státního rozpočtu na kulturně výchovnou činnost fyzickým osobám, které takové služby poskytují, nebo právnickým osobám, které byly k jejich poskytování založeny. Způsob poskytování těchto prostředků státního rozpočtu je dále upraven v hlavě III zákona č. 218/2000 Sb. Takto poskytované prostředky státního rozpočtu MK v závěrečném účtu rozpočtové kapitoly 334 – Ministerstvo kultury zúčtovává se státním rozpočtem jako neinvestiční dotace na kulturně výchovnou činnost.

V kontrolovaném období let 2004 a 2005 MK poskytlo účelově určené dotace ČF, DÚ a LM na projekty komunitárního programu EU Culture 2000 a programů Výzkum a vývoj a Kulturní aktivity a také programu reprodukce majetku.

Nedostatky byly zjištěny v případě prostředků dotačního programu Kulturní aktivity určených pro široký okruh příjemců působících v různorodých oblastech kulturně výchovné činnosti. Prostředky programu Kulturní aktivity jsou proto poskytovány různými odbornými útvary MK.

V letech 2004 a 2005 MK poskytlo ČF, DÚ a LM finanční prostředky státního rozpočtu programu Kulturní aktivity v celkovém objemu 30 935 000 Kč na celkem 20 projektů.

Při poskytování finanční prostředků ze státního rozpočtu programu Kulturní aktivity v celkové výši 30 608 000 Kč nebyl dodržen postup ve smyslu ustanovení § 14 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., které stanoví:

„Dotace a návratná finanční výpomoc se poskytuje na základě žádosti. Rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci obsahuje označení příjemce dotace nebo návratné finanční výpomoci, účel, na který je dotace nebo návratná finanční výpomoc poskytována, a podmínky jejich použití.“

ČF ani DÚ nepředkládali MK žádosti o poskytnutí finančních prostředků programu Kulturní aktivity na konkrétní projekty. MK ani takový postup od uvedených organizací nevyžadovalo a poskytovalo finanční prostředky bez vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a bez stanovení podmínek použití těchto prostředků. Z důvodu neexistence podmínek pro použití takto poskytnutých prostředků nebylo možné ověřit dodržení jejich účelu a oprávněnost uplatnění jednotlivých nákladových položek v rámci realizace konkrétních projektů.

B. Příspěvkové organizace

1. Divadelní ústav

1.1 Účetní hodnota majetku DÚ k 31. 12. 2004 činila 65 027 897,04 Kč, závazky činily 2 840 343,31 Kč. K 31. 12. 2005 DÚ hospodařil s majetkem v účetní hodnotě 68 699 092,16 Kč, závazky činily 4 142 570,68 Kč.

DÚ nedodržel povinnost stanovenou ustanovením § 29 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu 5 let po jejím provedení.“,

neboť nedoložil provedení inventarizace majetku a závazků za rok 2004 v celkové hodnotě 67 868 240,35 Kč a za rok 2005 v hodnotě 47 759 963,25 Kč vykázaných v účetních výkazech Rozvaha ke dni 31. 12. 2004 a ke dni 31. 12. 2005.

1.2 DÚ je příslušný hospodařit s majetkem státu, mj. i s domem čp. 595 v Praze 1, Celetná 17 (Manhartský palác) a parcelou č. 612–stavební o výměře 1 698 m², vše v katastrálním území Staré Město. K uvedeným nemovitostem se na základě restitučních nároků žalobami domáhali spoluvlastnického práva dva restituenti.

Pravomocným rozhodnutím soudu z roku 1996 byla DÚ mj. uložena povinnost uzavřít s restituenty dohodu o vydání věci, kterou měl každému z nich vydat jednu ideální šestinu uvedených nemovitostí.

DÚ nerespektoval rozhodnutí soudu a tuto dohodu s restituenty odmítl uzavřít. Jednal tak v rozporu s povinností uvedenou v ustanovení § 160 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, kde je mj. stanoveno, že, „*Uložil-li soud v rozsudku povinnost, je třeba ji splnit*“.

Přesto, že od 2. 12. 1996 (pravomocný vklad vlastnického práva v katastru nemovitostí) jsou restituenti právoplatnými spoluvlastníky uvedených nemovitostí celkem z jedné ideální třetiny, DÚ odmítal jejich vlastnické právo respektovat a odmítl jim vyplácet podíl na výnosech z uvedených nemovitostí ve výši jedné třetiny, který restituentsům z titulu jejich spoluvlastnictví náležel. V letech 1996 – 1999 tak veškeré užítky z uvedených nemovitostí čerpal DÚ a vybrané nájemné podle tehdy platných právních předpisů odváděl do státního rozpočtu. Podíl na výnosech z uvedených nemovitostí začal DÚ restituentsům pravidelně vyplácet až následně, a to od 1. 1. 2000.

Z tohoto důvodu se restituenti domáhali žalobami vůči DÚ úhrady nevyplaceného podílu z výnosů za období od 2. 12. 1996 do 31. 12. 1999 a zároveň přiznání úroků z prodlení se zaplacením dlužné částky.

Pravomocnými rozhodnutími soudu z roku 2002 a z roku 2003 bylo DÚ uloženo uhradit restituentsům za období od 2. 12. 1996 do 31. 12. 1999 částku 14 297 873 Kč. Úroky z prodlení pak podle údajů DÚ činily celkem 11 637 738,06 Kč. Dohromady tak DÚ byl povinen vyplatit oběma restituentsům celkem 25 935 611,06 Kč. MK poskytlo na tuto úhradu DÚ celkem částku 24 604 000 Kč.

DÚ nepostupoval v dané věci v souladu s tehdy platným ustanovením § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, které stanoví, že organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna, aby „*plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem*“.

DÚ se vystavil povinnosti uhradit restituentsům kromě příslušných výnosů z majetku i úroky z prodlení ve výši 11 637 738 Kč spolu s úhradou nákladů soudního řízení ve výši 874 517 Kč. Celkem tedy DÚ v důsledku nedodržení své právní povinnosti uhradil nad rámec příslušného podílu na výnosech ze společného majetku 12 512 255 Kč.

Od 1. 1. 2000 DÚ platí restituentsům pravidelně část výnosů ze společných nemovitostí. Do ukončení kontroly mezi DÚ a restituenty nebyla uzavřena žádná dohoda o výši těchto plateb, způsobu jejich vyplácení ani o způsobu společného hospodaření s uvedenými nemovitostmi.

2. Česká filharmonie

2.1 ČF jako zadavatel veřejné zakázky v předpokládané ceně 4 460 tis. Kč bez daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) na akci Budova Rudolfiny – oprava plastik střešní římsy a balustrády ochozu, zadané dne 22. 6. 2004, a veřejné zakázky v předpokládané ceně 3 000 tis. Kč (bez DPH) na výrobu tiskových propagačních materiálů ČF a Českého spolku pro komorní hudbu v sezóně 2004–2005 a 2005–2006 zadané dne 3. 6. 2004, nepostupovala podle zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (v účinnosti od 1. 5. 2004). Pouze formálně v názvu zadávacích řízení tento zákon uvedla, ale ve skutečnosti se řídila předcházející právní úpravou, tj. zákonem č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

2.2 ČF porušila ustanovení § 30 odst. 2 písm. e) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde se mj. stanoví, že inventurní soupisy jsou průkazné účetní záznamy, které musí obsahovat „okamžik zahájení a okamžik ukončení inventury“.

Předložené inventurní soupisy neobsahovaly okamžik zahájení a okamžik ukončení inventury.

C. Ostatní zjištění

MK dne 4. 2. 2005 pověřilo DÚ vedením projektu „Kulturní centrum Nostický palác“ (dále jen „projekt“). Přestože DÚ jako státní příspěvková organizace byl MK zřízen mj. k provozování „agenturní činnosti v oblasti umělecké činnosti“, bylo řediteli DÚ uloženo uzavřít na uvedenou činnost v projektu smlouvu s konkrétní obchodní společností (dále jen „společnost“), a to v intencích již dříve uzavřené smlouvy o spolupráci mezi MK a touto společností.

Tuto smlouvu o spolupráci se společností MK uzavřelo dne 10. 11. 2003 s exkluzivitou „*při sestavování skladby kulturního a společenského využití uvedených prostor Nostického paláce*“ na dobu určitou v trvání 5 let. Není z ní zřejmé, podle kterého právního předpisu byla uzavřena, její obsah je neurčitý, neboť smlouva neobsahuje konkrétní vymezení předmětu plnění ani výši odměny za takové plnění. S odkazem na tuto smlouvu o spolupráci podala společnost na MK žádosti o dotace na roky 2003, 2004 a posléze i část roku 2005. MK na základě těchto žádostí vydalo rozhodnutí a poskytlo peněžní prostředky ze státního rozpočtu v celkové výši 869 500 Kč.

Předmětem podnikání společnosti podle výpisu z obchodního rejstříku je pro oblast kultury pouze „*agenturní činnost v oblasti kultury*“.

Peněžní prostředky státního rozpočtu ve výši 869 500 Kč byly vynaloženy v rozporu s ustanovením § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb., v tehdy platném znění, ve kterém bylo uvedeno, že ze státního rozpočtu se hradí „*dotace právnickým osobám, které jsou založeny nebo zřízeny k poskytování ... kulturních, ... služeb ..., a to výhradně na tyto účely*“, neboť MK poskytlo účelové dotace právnické osobě, která nebyla založená nebo zřízená k poskytování kulturních služeb. „*Agenturní činnost v oblasti kultury*“ nelze považovat za poskytování kulturních služeb, ale jde pouze o jejich zprostředkování.

Výdej peněžních prostředků státního rozpočtu, jehož provedením byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, je ve smyslu ustanovení § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb. jejich neoprávněným použitím. Podle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) téhož zákona je neoprávněné použití peněžních prostředků státního rozpočtu porušením rozpočtové kázně.

III. Shrnutí

MK při poskytování finančních prostředků programu Kulturní aktivity postupovalo v rozporu s ustanovením § 14 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., neboť nepožadovalo předložení žádostí o poskytnutí finančních prostředků a ani nevydávalo rozhodnutí o jejich poskytnutí s podmínkami jejich použití.

DÚ nedoložil provedení inventarizace majetku a závazků v celkové hodnotě 67 868 240,35 Kč za rok 2004 a v celkové hodnotě 47 759 963,25 Kč za rok 2005; tím porušil ustanovení § 29 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb.

V důsledku toho, že DÚ nerespektoval právní stav vzniklý na základě pravomocných rozhodnutí soudu, byl povinen uhradit 11 637 738 Kč jako úroky a dále 874 517 Kč na nákladech soudního řízení; tím porušil ustanovení v té době platné vyhlášky č. 205/1991 Sb.

ČF při zadávání dvou veřejných zakázek postupovala podle již neplatného zákona.

MK vynaložilo 869 500 Kč v rozporu se zákonem č. 218/2000 Sb., a tím porušilo rozpočtovou kázeň.